

Redacția

și

Administrația

Cluj Reg. Maria 14
TELEFON 124Anunțurile se pri-
mesc după tarifLibrăria Anca
Cluj, Piața Unirii 32.

CLUJUL

ROMANESC

Abonament:

Pe un an Lei 160.—
Pe 1/2 an „ 80.—
Pe 1/4 an „ 40.—Pentru Străinătate:
Pe un an Lei 320.—
Pe 1/2 an „ 160.—
Pe 1/4 an „ 80.—Pentru America
Pe un an 2 dolariManuscrisele
nu se înapoiază.

Director-Proprietar: Alexandru Anca.

ZIAR INDEPENDENT

Un exemplar 3 Lei.

Jertfa eroilor văzduhului

În ziua de 10 Iunie a. c., s'a prăbușit la pământ pe platoul de lângă Cluj, pe platoul dela Someș-Sat, căpitanul Adrian Bădescu, care și-a găsit moartea în acest accident, împreună cu mecanicul pe-l însoțea, Alex. Bányai.

Din înălțimile cerului albastru, de acolo de unde a scrutat cu curaj tainele văzduhului, căpitanul Bădescu s'a coborât pentru eternitate în structura noastră terestră, pentru a se înfrăți pe vecie cu lutul rece.

Căpitanul Bădescu, nu era dintre acei, ce caută pe cărările acestei vieți un succes ieftin. Temperament robust, minte armonică și echilibrată, căpitanul Bădescu, a știut să fie și om, și camarad și prieten. El era din plămădeala adevărată, ce înțeleg sensul vieții în munca aprigă. În munca ce nu cunoaște obstacole.

L-am cunoscut pe căpitanul Bădescu. În tainele unei înserări din primăvara aceasta, am stat mult amândoi de vorbă. Și mi-a vorbit ca un inspirat despre frumusețea și eroismul vieții de aviator, de aspectele ce le ia pământului văzduhului de sus, din înălțimile clare, despre abnegația cu care sunt înfrățiți acei, cărora soarta le-a hărăzit nobila misiune de a brăzda văzduhul pe mașini zburătoare.

În vorba lui, în gesturile lui, instinctiv bănuiai sinceritatea unui om robust, care înțelege rostul vieții și trăinicia unui justificat optimism.

Și căpitanul Bădescu era dintr-acei, ce știau să sperie. În speranța pe care și-o pusese el în viață, dănuia acea înțelegere alăncă a tainei filosofice, ce se desprinde din alcătuirea „eului“ uman.

Și în fața morții căpitanului Adrian Bădescu, gândurile mă poartă către toți acei aleși ai neamului, ce spintecă văzduhul. Mă poartă gândurile către toți acei ce rup legile firei, în lumina creației științifice.

Aviatorul este un erou perpetuu. De câte ori își ia avânt în văzduh, aduce cu el în plus un gest de eroism.

Eroismul aviatorului pornește dintr'un desăvârșit simț de abnegație. Isvorește din acele înalte facultăți psihologice, cari nu curcose în dezvoltarea lor: imposibilul.

În clipa când aviatorul se înalță dela pământ, el a trecut în rândul creației ce nu mai aparține „omului“. El se transformă într'un învingător al legilor, ce cârmuesc Cosmosul în genere.

În acele momente de uitare de sine, când aviatorul spintecă albastrul cerului, în acele momente când învinge în el tot ce este pământesc a realizat: *supra-omul*, așa cum l-a definit Nietzsche. A realizat acea intrupare trecătoare, care învinge și creiază. Care creiază valori morale în al-

cătuirea noastră socială. *Care creiază eroismul.*

De aceea în fața lutului neînsuflețit al căpitanului Bădescu și al soldatului Alex. Bányai, ne plecăm cuvioși genunchii. Și ne ducem cu gândul către tainele de nepătruns ale scopului final al vieții, care-i: *moartea.*

Marin Dragnea.

Legea de organizare și administrare a comunelor și județelor

În parlament, se dezbate chestiunea organizării a comunelor și județelor. Împrejurul acestei chestiuni s'a încins o luptă aprigă, între membrii opoziției unite și majoritate.

„Nu cred să fi fost în Europa Țară mai prost administrată ca țara românească“, afirmă dl Ion Mihalache în articolul de fond a gazetei „Țărănisul“ din 7 Iunie a. c.

În adevăr!...

Comisiile interimare au ajuns ceva anachronic, în administrația țării. „Consiliul comunal ăra o unealtă a proprietarului, consiliul județean era o închipuire, iar delegația permanentă a consiliului județean era o unealtă în mâna prefectului“ pe vremea când se alegeau.

Și adaugă d. Mihalache că „n'a fost așa în Basarabia, nici în Transilvania“.

În Basarabia formația administrativă e *satul*, care era condus de *adunarea obștească*, ce alegea pe func-

ționarii comunali. Mai multe sate formau o comună sau o plasă mică — *volostea*, iar *consiliul ales* ce conducea volostea se numea *zemstvă*. Și d. Mihalache adaugă că *zemstvele* „au fost pildă de gospodărie liberă și cinstită“.

Tot aceeași libertate de alegere a fost și în Ardeal unde, însă, guvernul numia delegații ai săi. Dar, în Transilvania, cei numiți aveau numai latitudinea, să controleze munca celor aleși.

Acestea fiind sistemele, cea mai bună și mai indicată măsură a guvernului, ar fi fost, să reorganizeze administrația după sistemul cel mai practic. Actualul guvern însă extinde sistemul din vechiul regat și asupra provinciilor revenite în 1918 la matca românismului. Și d. Mihalache afirmă că liberalii „vor să-și asigure stăpânirea de partid în viitor“, prin legea de organizare și administrare a comunelor și județelor.

Specula la Cluj

Trustul berarilor nesocotește complet libera concurență, silind pe concurenți a accepta prețul impus de ei.

Necesitatea instituirii unei anchete.

Tendința de o cât mai repede îmbogățire, post belică, ce a cuprins cu înfrigurare pe oricare individ, a făcut ca fiecare să-și piardă conștiința cinstei și a datoriei, căutând pe orice căi și cu orice mijloace să jupoe fără nici un scrupul pe semenul său, indiferent dacă acesta este cel mai umil sau cel mai avut cetățean.

Un exemplu tipic ne dă fabricile de bere, sau mai bine zis trustul berarilor în capul cărora se găsește Frații Czell.

În treacăt remarcăm că dela Septembrie 1922 când un țap de bere era 250 lei azi îl plătim cu 11 și 12 lei.

Să căutăm să vedem dacă scumpețea s'a accentuat atât de mult ca să putem vedea dacă acest trust este îndreptățit la această vertiginosă urcare.

Până acum câteva luni un țap cu bere era 7 lei, hectolitrul având prețul fabricii de lei 1250 în timp ce vagonul de orz era 35000 lei.

Azi hectolitrul de orz costă 1050 lei și un țap de bere se vinde cu 11 și 12 lei.

Recunoaștem că între prețul materiei brute și prețul berei gata fabri-

cate e mai mult sau mai puțin echitabil.

Ne întrebăm însă, atunci când hectolitrul de orz se vindea cu 350 lei și țapul de bere cu 7 lei ce câștig exagerat au realizat berarii?

Dacă ar vrea puțină conștiință ar căuta ca să nu mai socotească și să calculeze câștigul din trecut ci să se mulțumească cu mai puțin.

Însă atunci când berarii s'au obișnuit cu acest câștig, întreb ar mai putea ei să se mulțumească cu un procent mai redus?

Ținem să arătăm un fapt edificator. În piața Mihai Viteazu s'a deschis o berărie reprezentanța fabricii Luther din București. Cu toată scumpețea transportului i-a convenit să pună în vânzare berea cu 7 lei 20 bani însă trustul a obligat-o s'o vândă cu 9 lei deci cu 2 lei mai puțin ca la berăria Czell.

Sperăm că autoritățile vor institui o anchetă în această chestie, cu atât mai mult că din punct de vedere al calității berea Luther din piața Mihaiu Viteazu este superioară celei dela Czell. *Id.*

— O misiune comercială greacă, compusă din 18 membri ai Camerei de Comerț din Pireu, care face vizită prin toată Europa, a sosit la noi în țară pentru a vizita centrele industriale române.

Funerariile maestrului Dima

Duminea trecută, în mijlocul unei tristețe generale, a fost înmormântat maestrul Dima. Serviciul religios a fost oficiat de preoții bisericii ortodoxe din localitate.

După serviciul divin ia cuvântul în curtea conservatorului preotul Dr. Stanca, care în cuvinte îndușoștoare reliefează calitățile defunctului.

De la ministru Lapedatu, asociază Ministerul de Arte, la doliul familiei Dima.

În numele Universității vorbește dl prof. Vasile Bogrea care într'o cuvântare adânc simțită, arată trăsăturile personalității maestrului Dima.

Dna Elena Bratu în numele „reuniunii femeilor“, inițiază creierea unui fond „Gh. Dima“, în care scop reuniunea dă suma de 1000 lei, pentru începutul acestui fond.

Au mai vorbit dl Bogdan președintele „Astreii“ din Cluj, câte un reprezentant al conservatorului din Iași și București și un elev.

După rostirea discursurilor s'a format un impunător cortegiu, care a condus la locul de vecinică odihnă pe maestrul Gh. Dima.

Regulamentul camerii și opoziția

În fața luptei, pe care o duce opoziția unită în parlament, guvernul a găsit de cuviință, să modifice regulamentul camerei.

Modificarea constă în aceea, că orice amendament propus de un deputat, să fie redactat în scris și deferit unui comitet al delegaților. Acest comitet are latitudinea, să respingă, sau să accepte amendamentul propus.

Dacă amendamentul e primit, deputatul propunător poate cere cuvântul și are drept să vorbească maximum 10 minute.

Această modificare a regulamentul camerei, a produs o dărză opoziție.

Numai șeful partidului poporului a rămas impasibil, în fața siluirii dreptului de a vorbi în Parlament.

Politică internă

Lupta, pe care a deschis-o opoziția unită, contra regimului liberal, ia proporții din ce în ce mai ample.

Lupta se duce în parlament, cu o vigurozitate marcantă. Astfel în prezent se dă o bătălie aprigă în jurul votării proiectului de lege privitor la organizarea comunelor și județelor. Și această luptă parlamentară, are un precis obiectiv: dămăzirea guvernului și provizoriu înlăturarea legilor, ce voesc, să le voteze liberalii.

În jurul luptei extra-parlamentare, știm că opoziția unită a ținut două mari întruniri populare, la București. Și, încă altele prin provincie. Aceste întruniri au avut în foarte largă măsură adesiunea marilor mase populare, cari au dat momentului semnificația, că țara este înclinată spre o schimbare de regim.

În străinătate un exemplar 4 Lei.

Producția de fine de an a Conservatorului din Cluj.

Joia trecută a avut loc în sala Teatrului Național producția de fine de an a absolvenților conservatorului de muzică și artă dramatică din Cluj.

La începutul audierii a cântat orchestra conservatorului „Coriolan” de Beethoven dirijată de d. Negrea. Această formație promite foarte mult pentru viitor.

Pianistul Makowski absolvent la clasa d-rei Voileanu intrupează în persoana sa muzicală înălțimea concepției artistice cu vigurozitatea talentului.

D-ra Viorica Radu, absolventă la clasa d-nei Deack s'a relief ca un temperament, care înțelege taina muzicii prin amplul său talent de executantă.

D-ra Pinciu absolventă în clasa de canto a dlui Crișan a nuanțat cu vocea sa timbrată două cântece de-ale mult regretatului maestrul Dima și promite a fi o desăvârșită artistă pe scena Operei.

Clasele de dramă ale d-lor Papa Stănescu și Zaharia Bârsan au jucat „Lăutarul din Cremona”. Absolvenții: d-ra Miculescu și d. Antoniu au dovedit talent și înțelegere artistică, precum și d. Vesteș.

În partea doua a programului au impresionat corul și orchestra conservatorului dirijate de d. Negrea. S'a reliefat d-ra Marioara Popoviciu ca un puternic talent. Deasemenea D-na Schwimmer.

Anul acesta s'a marcat un progres din partea elevilor și o reală muncă din partea profesorilor.

Activitatea culturală în jud. Solnoc-Dobâca.

În mijlocul întinericului, ce domnește în Satele noastre, a început încet a se face lumină.

Astfel în ținuturile uitate ale jud. Solnoc-Dobâca, „Asociația pentru literatură și cultura poporului”, a început în ultimul timp o vie mișcare cărturărească.

În comunele din acest județ, „Asociația”, a organizat în ultimul timp reprezentații teatrale, menite a aduce lumina cărții în mințile sătenilor.

Această întreagă campanie culturală este condusă de d. dr. Victor Moșogna, președintele „Asociației” circumscripției Dej, cu ajutorul elevilor dela liceul „Andrieu Mureșianu” și a elevilor dela „Școala sec. de fete” din Dej. Elevii au dat reprezentații teatrale în mai multe comune, aducând bucurie în sufletele locuitorilor.

Biserica din Aița-Mare

În Jud. Trei-Scaune, se află o comună cu populație românească, secuciască și ungurească numită: **Aița-Mare.**

Biserica acestei comune, de rit ortodox, a fost distrusă în timpul războiului, încât preotul și cei 400 locuitori ortodocși fac slujba divină pe unde apucă, prin case particulare.

Preotul comunei Aița-Mare face apel la toate cugetele de bine, să ajutore construirea unei noi biserici, prin contribuție publică. Acei ce vor să-și dea obolul, pot trimite de pe acum semnele, pe adresa preotului ortodox din Comuna Aița-Mare Jud. Trei-Scaune.

Informațiuni

— **M. S. Regina** a luat parte în ziua de 31 Maiu la adunarea Societății Naționale a femeilor române din Craiova.

— **Di Simeon Măndrescu**, ministru țării în Albania, a fost primit de către Ahmet Bei Zogu, președintele republicii albaneze, într'o lungă audiență. Conversația a avut ca obiectiv cultura națională a Aromânilor în școlile naționale.

— **Alegerea de senator** dela Chișinău va avea loc în zilele de 2 și 3 Iulie. Partidul național și țărănesc vor susține candidatura dlui Dr. Vărzaru, țărănist.

— **Congresul general** al avocaților din România va avea loc în zilele de 5—9 Sept. la Cernăuți.

— **Di Mihail Ferechide** a fost sărbătorit de aderenții săi politici cu ocazia împlinirii a 80 ani ca vârstă și 50 de activitate publică.

— **Loteria Sindicatului presei** române din Ardeal și Banat se va trage pe ziua de 16 August a. c.

— **Di Toma Stelian** se află de câteva zile grav bolnav.

— **Di ministru Mărzescu** a luat conducerea organizației județului Vlașca.

— **Autonomia regiei monopolurilor** statului a fost asigurată printr'un proiect de lege pe care l-a redactat dl Vintilă Brătianu.

— **La Bințiți** au avut loc a doua zi de Rusalii mari serbări populare. Pe casa părintească a lui Aurel Vlaicu s'a pus o placă comemorativă din inițiativa despărțimântului Oraștiei al „Astrei”.

— **În ziua de Rusalii** s'a desvelit un monument al eroilor la liceul militar dela Mănăstirea Dealului.

— **Orșova** printr'o decizie ministerială a fost ridicată la rangul de oraș.

* **Imprintate Advocățiale** la librăria Anca.

— **La Deva** a luat ființă o școală de meserii în care au acces în special fiii de săteni.

— **În comuna Corpineni** (Basarabia, a fost sărbătorită Maria Sterguță care a împlinit 132 de ani.

— **I. P. S. S. episcopul Iuliu Hossu** va face în luna aceasta o vizită canonică prin mai multe comune din eparhia episcopiei Gherla.

— **Maialul advocaților din Dej** a avut loc în ziua de 31 Maiu în pădurea „Bungur”. La această petrecere a luat parte tot ce-a avut Dejul mai select.

* **Imprintate pentru Secretari** la librăria Anca.

— **Ministerul instrucțiunii publice** a luat dispozițiuni ca să se înființeze în mai multe stațiuni de băi, sanatorii, la dispoziția membrilor corpului didactic.

— **Di Ion Mihalache** prin avocatul Enăchescu din Costești jud. Argeș a dat în judecată pe d. Cristodulo Cutcudache, administrator de plasă, cerând daune, pentru confiscarea „Țărănismului”.

— **Gruparea marghilomanistă** a fuzionat cu partidul poporului de sub șefia d-lui G-ral Averescu.

— **Congresul profesorilor de istorie** a avut loc în zilele de 29 și 30 Maiu la Fundația Carol din București.

— **Societatea culturală** din jud. Ialomița a sărbătorit pe poetul Victor Eftimiu care a rostit cu aceeși prilej o frumoasă cuvântare despre importanța teatrului.

— **Di dr. Apostol**, conducătorul secției medicinale al gazetei „Cultura Poporului” a fost premiat de Ministerul sănătății cu 5000 lei pentru o conferință contra beției.

Către dnii Ingineri! A sosit hârtie fină calc și de desemn la librăria Anca.

În atenția femeilor!

În editura Al. Anca din Cluj a apărut o broșură foarte bine îngrijită cu modele de țesături românești datorită dnei Maior Chodora, profesoară. Această broșură costă 65 Lei plus 5 lei porto.

— În județul Dorohoiu s'a ivit boala somnului.

* **Femei! „Cartea Moașelor”** cu 140 fotografii feminine Lei 120 la librăria Anca.

— **Școlile primare** vor lua vacanță pe ziua de 20 Iunie când se face și serbarea de fine de an.

— **La Chișinău** se va deschide o mare expoziție de vite pe ziua de 15 August.

— **Ministerul Agriculturii** a dispus oprirea pescuitului până la 15 Iunie a. curent.

— **O expoziție de cusături românești** s'a deschis la Craiova sub auspiciile „Ligei Femeilor Române”.

* **Diferite Icoane sfinte și altele** la librăria Anca.

Tot felul de cărți și tipărituri se pregătesc prompt și solid la Instit. Grafic Alex. Anca Cluj

Cea mai mare firmă românească din Ardeal Alexandru Anca, Cluj

Fabrică de clopote. Mare depozit de Ornate, Icoane și cărți bisericesti. Fondat 1908. Mare Librărie și Tipografie. Fondat 1908.

Nou! O nouă Carte de Rugăciuni. Nou!

Cu onoare Vă anunțăm, că am pus sub tipar în ediția mea, și va apărea în curând cea mai nouă și împrejurărilor actuale cea mai potrivită carte de rugăciuni, învățături creștinești și cântări, intitulată:

„CĂRAREA FERICIRII”

întocmită din cărțile rituali a Bisericii din orient și alte cărți de pietate de George Mănzat preot în Dej, cu aprobarea Preasfințitului Domn Dr. Iuliu Hossu episcop și a Ven. Ordinariat de Gherla sub Nr. 581—1925.

Această carte de un conținut bogat e întocmită astfel, încât să poată servi spre îndestularea lipselor sufletești a credincioșilor de toată categoria.

E cea mai potrivită carte pentru elevii din școlile medii, normale, primare, școlile de adulți și de meserii, pentru cantori, militari, poporul de rând dela sate și orașe de ambele confesiuni.

Intellectualii noștri iubitori de biserică, vor afla în urmă într'ansa, cartea cea mai acomodată pentru trebuințele lor sufletești, iar damele pe lângă tot aceea ce nobilitează și înfrumusețează sufletul unei femei, — vor putea avea cartea cea mai elegant executată dintre cărțile de rugăciuni românești apărute până acum.

Conține capitolele următoare :

- Despre rugăciuni. (Învățături).
- Rugăciuni de dimineață.
- Rugăciuni la Mănecat.
- Despre S. Liturghie. (Învățături).
- Rugăciuni la s. Liturghie.
- Urmarea s. Liturghii.
- Rugăciuni la Însărat (vecerne).
- Rugăciuni de seară.
- Despre Taina Pocăinții. (Învățături).
- Rugăciuni înainte și după Mărturisire. Cei șapte ps. penitențiali.
- Despre s. Taină a Cuminecăturii.
- Învățături despre s. Taină a Cuminecăturii.
- Meditație despre s. Cuminecătură.
- Rugăciuni înainte și după s. Cuminecătură.
- Rugăciuni ocazionale.
- Cinstitul Paraclis a Pr. V. Maria.
- Canon de mângâiere către Domnul Nostru Isus Hristos.
- Troparele și condacele Învierii.
- Troparele și condacele sărbătorilor.
- Pricesne.
- Troparele morților.
- Colinzi și cântece de stea.
- Viersuri la morți. (Viersul lui Lazar... Cu lacrimi și fiori).
- Cântare de smerenie către Domnul Nostru Isus Hristos.

Se pregătesc în următoarele ediții (legături) :

- Legată în hârtie fină broșată bucată** Lei 50.—
- Legată în hârtie tare carton bucată** „ 65.—
- Legată în pânză fină cu cruce aurită bucată** „ 120.—
- Legată în Piele Lux și tipărită pe hârtie velină buc.** „ 240.—

În interesul propriu rog să faceți comanda de pe acum deoarece se pregătesc în număr limitat.

La comenzi până la 10 exempl. **Alexandru Anca** librar — Cluj.

primiti 5%o rabat reducere.

Preț Curent pentru Ornamente bisericesti :

Oăjdii (Vesminte profești) constă-tătoare din :
 1 Felon, 1 Epitrafir, 2 Aere, 2 Mănecușe, 1 Brâu, 1 Acoperitor de sf. potir, în diferite motive și colori din damast de mătase în calități deosebite cu prețul de 8000—25000 Lei.
Prapori :
 în diferite culori 90 cm. lat 120 cm. lung cu două chipuri sfinte pe două părți văpsite pe pânză [chipul după dorință] are 3—4 tăieturi cu posomant auriu sau argințiu prețul unui prapor dela 3000—6000 Lei fără rudă.
Mustre de stoffe pentru oăjdii sau prapori se trimit numai contra 200 Lei anticipativ.
La restituirea mustrelor să predați banii.

Vânzare de mașini pentru fabricat lămpi incandescente.

O instalație de mașini, nouă încă nepusă în activitate, pentru fabricarea modernă de lămpi cu incandescență se predă. — Oferte sub „W. P. 3416” la Rudolf Mosse, Wien I. Seilerstätte 2.